

Prečo Európa nemá svoj Google?

Pretože európska firma šartuje na trhu rozdelenom do 27 právnych systémov a 24 jazykov, zatiaľ čo americká má od prvého dňa 330 miliónov zákazníkov.

Slovensko pritom dôkaz, že to ide, má doma. Stojí za to pozrieť sa, prečo zostal taký sám.

Výnimka z Bratislavy

ESET vznikol v roku 1992 v Bratislave – z antivírusu, ktorý dvaja programátori napísali ešte za socializmu. Dnes chráni vyše 110 miliónov ľudí vo viac než dvesto krajinách a hovorí sa mu „slovenský Google“. Lenže práve tá prezývka prezrádza problém: je jeden. Amerika má takých firiem stovky; Európa ich vie založiť, no nie nechať vyrásť.

Vzorec sa opakuje po celom kontinente. Nokia bola najväčším výrobcom telefónov sveta. Skype vznikol v Tallinne – kúpil ho eBay a potom Microsoft. DeepMind, najslávnejšie laboratórium umelej inteligencie, založili v Londýne – kúpil ho Google. ARM, ktorého čipy má vo vrecku takmer každý človek na planéte, šiel v roku 2023 na burzu do New Yorku, nie do Londýna.

Tri miesta, kde sa rast láme

Rozdelený trh. Americký startup predáva od prvého dňa 330 miliónom ľudí v jednom jazyku a podľa jedného práva. Európsky expanduje krajinu po krajine: nový jazyk, nové licencie, nová DPH. Medzinárodný menový fond vypočítal, že vnútorné bariéry EÚ pôsobia ako clo – 44 percent pri tovare, 110 percent pri službách. ESET to zvládol, pretože softvér proti vírusom potrebuje každý počítač na svete rovnako; väčšina služieb také šťastie nemá.

Plytký kapitál. Americké fondy rizikového kapitálu investujú ročne štyri- až päťnásobok európskych. Keď európska firma dorastie do veľkosti, keď potrebuje miliardy, zistí, že európska burza

jej ich nevie dať – a odíde na Nasdaq. Draghiho správa vyčíslila, koľko investícií Európe chýba: zhruba 800 miliárd eur ročne.

Trest za pád. V Kalifornii je skrachovaný zakladateľ skúsený zakladateľ. Vo väčšine Európy je to dlžník so záznamom. Kde je pád drahší, skúša sa menej.

Čo z toho vyplýva

K poctivosti patrí dodať: áno, európska regulácia vie byť ťažkopádna a na malé firmy dopadá skôr než na veľké. Ale samotné „Brusel priveľa reguluje“ ten príbeh nevysvetlí – Amerika reguluje tiež. Rozhodujúci rozdiel je veľkosť ihriska: jeden trh, jeden kapitál, jedna štartovacia dráha.

Nie je to prírodný zákon, je to usporiadanie. Skutočne jednotný trh pre služby, spoločný kapitálový trh, burza, ktorá unesie miliardové úpisy – nič z toho nie je technický problém. Je to otázka, či náš kontinent chce konať ako celok. Kým nechce, budú slovenské a európske úspechy končiť vetou, ktorú pozná každý investor: skvelá firma, škoda, že musela odísť.

Všetky otázky →

ČASTÉ OTÁZKY

Má Slovensko svetovú technologickú firmu?

Má – ESET. Antivírus z Bratislavy chráni vyše 110 miliónov ľudí vo viac než 200 krajinách. Práve preto je dobrá otázka, prečo takých firiem nemá Európa desiatky.

Prečo európske firmy odchádzajú do Ameriky?

Za kapitálom a veľkosťou trhu. Americké fondy investujú násobne viac a americká burza unesie úpisy, na ktoré európske trhy nestačia. Firma ide za peniazmi a zákazníkmi.

Ktoré svetové technológie vznikli v Európe?

Nokia ovládala mobily, Skype vynášiel internetové volanie, DeepMind definoval modernú umelú inteligenciu, ARM navrhuje čipy pre väčšinu telefónov sveta. Zlom prichádza pri raste, nie pri nápade.

Koľko investuje Európa do inovácií v porovnaní s USA?

Menej vo výskume aj v rizikovom kapitáli; Draghiho správa odhaduje celkovú investičnú medzeru na zhruba 800 miliárd eur ročne. Ani jedna z desiatich najhodnotnejších technologických firiem sveta nie je európska.

Dá sa to ešte otočiť?

Dá – ESET, ASML či Spotify ukazujú, že európska firma svetovej triedy vyrásť vie. Neotočí to však jedna firma; potrebuje jedno ihrisko: dokončený jednotný trh a spoločný kapitál.

ZDROJE

- ESET: založený 1992 v Bratislave (NOD 1987), 110+ mil. používateľov, 200+ krajín
- Draghiho správa o konkurencieschopnosti (2024): investičná medzera ~800 mld. eur/rok
- Dáta o VC investíciách USA vs. Európa (Dealroom/PitchBook)
- IPO ARM/Spotify/BioNTech mimo Európy
- Rebríček trhových kapitalizácií technologických firiem